

McCarthy: Blood Meridian | Maailmankirjat

Blood Meridian or the Evening Redness in the West (1985) on Cormac McCarthyn, toistaiseksi suomentamaton, mutta jo klassikon asemaan noussut romaani, jota Vesa Rantama on tutkinut.

Cormac McCarthyn *Tie* on saanut innostuneen vastaanoton Suomessa, *Tiessä* elettiin maailmantuhon jälkeistä aikaa: luonto oli pelkkää tuhkaa, maailma oli lähes tyhjä eläimistä ja ihmisistä. *Blood Meridianissa* kuvattavana on villi, julma, väkivaltainen ja verinen 1800-luvun Mexicon tienoilla liikkuneiden päänahanmetsästäjien maailma.

Vesa Rantaman ekokritiikin perustuva gradu on nimeltään ["Erämaan herrat ja orjat. Vallantahto ja luonto Cormac McCarthyn romaanissa Blood Meridian."](#) Tutkimuksessa ekokritiikki liitetetään Nietzschen teoriaan vallantahdosta. Rantaman mukaan Nietzscheä, luetaan harmittavasti vain kulttuurifilosofina. Sellainen antaa luonnolle estetisoidun roolin, vaikka Nietzschen kautta luontoa voidaan lukea toisin, jatkuvana liikkeenä ja erontekona:

"Tätä virtaavaa liikettä *Blood Meridianissa* nähdäkseni onnistuneesti kuvataan. Jokin ikään kuin jatkuvasti erottaa voimia toisistaan ja yhdistää niitä jälleen erilaisiksi kombinaatioiksi: hevonen ja ratsastaja, hiekka ja aurinko, mies ja susi. Kaikki toimijat saavat jatkuvasti erilaisia rooleja."

Blood Meridiania on ylistetty sen äärimmäisen väkivallan yksityiskohtaista kuvausta, joka sulautuvat osaksi hyvinkin ylätyylistä ja runollista proosaa. Kertoja kietoo aavikon läpi ratsastavat hahmot konkreettisesti osaksi ympäristön prosesseja

Romaani seuraa the kid-nimellä kutsuttua karkulaista päänahanmetsästäjien joukossa. Ollaan Meksikon alueella 1800-luvun puolessavälissä, ja päänahkoja metsästävän joukon julmassa maailmassa. Heille maksetaan tapettujen intiaanien päänahkojen mukaan, mutta ryhmälle kelpaa kenen tahansa ihmisen päänahka, he lauppaavat matkan varrella teuras-tamiensa meksikolaisten päänahkoja ja väittävät ottaneensa ne intiaaneilta.

Tärkein hahmo teoksessa on "the judge" joukkiota otteessaan pitävä karismaattinen hirviö, jolla on kyky saada asiat näyttämään miltä haluaa. Hän taitaa kaikki kielet, hän on kooltaan valtava, lähes seitsemän jalan mittainen, jolta puuttuu kehostaan kaikki karvoitus. Nimenä "The judge" viittaa Kierkegaardin tuomariin. Hän tutkii luontoa ja vanhoja kulttuureja, ja luennoi seurueelle yliopistoenglannillaan.

Rantaman mukaan: "Judgen hahmossa todellisuutta luova, muokkaava ja tulkitseva vallantahto kohtaa fyysisen luonnon kaikkein konkreettisimmalla tavalla."

Romaanin kertojaa lähinnä oleva hahmo on "kid". Hän on lukutaidoton ja impulsiivisen väkivaltainen, passiivinen sekä erityisen viaton. Kid on joukossa aivan puhumaton, hän on ainoa joka huomaamatta onnistuu kieltäytymään "judgen" pyynnöistä, ja silti "judge" kuvataan monesti hymyilevässä "kidille".

Romaanin keskeinen konflikti on se, että "judge" tahtoo "kidin" alistuvan vallantahdolleen, Rantama luonnehtii asetelmaa aktiivisen vallantahdon edustajan suhteeksi reaktiiviseen "kidiin". Luontoa objektiivoina ja tuhoava, sotaa kaikkien arvojen lähtökohtana pitävä "judge" kohtaa toisenlaisen voiman.

Mikä tuo voima on, eräs nietzscheläinen tutkija näkee kidissä uskonnollisen ja armahtavan hahmon. Rantama taas näkee "kidissä", joka mukautuu kaikkeen eikä vastusta ketään aavistuksen Nietzschen Viimeisestä Ihmisestä, joka ei jaksa mitään:

"Maa on silloin kutistunut pieneksi, ja sen päällä hyppii viimeinen ihminen, joka tekee kaiken pieneksi. (...) Ei enää rikastuta eikä köyhdytä: kumpikin on liian vaivalloista. Kuka tahtoo vielä hallita? Kuka vielä totella? Kumpikin on liian vaivalloista."

Kerronta ja kaikkeen sulautuva "kid" liittyvät kiinnostavalla tavalla yhteen. "kid" ei puhu paljon ja vaikuttaa koko romaanin ajan ajalehtivan tapahtumien mukana vaillo millään lailla ilmaista motiivia: paikat ja maisemat ovat viljejä ja barbaarisia niiden läpi "kid" vaeltaa ja on itsekin sellainen. *Blood Meridianissa* ihmiset sulautuvat luonnon prosesseihin, metaforisesti tai aivan konkreettisen kerronnan kautta.

Autiomaan on viivytettyä kuoleman kuvausta. Kuoleman läsnäolo seuraa ratsastajia jatkuvasti. Päivät ovat sietämättömän kuumia, yöt käsittämättömän kylmiä ja sudet, kojootit, kalkkarokäärmeet, skorpionit sekä ihmiset hengenvaarallisia.

McCarthy'n pitkät lauseet ja vähän välimerkkejä, eivät erottele vaan liittävät elementtejä yhteen.

Tyypillinen *Blood Meridianin* kappale alkaa: "They rode..." Liike on romaanissa jatkuvaa – se on pakko, jonka avulla voi selviytyä ja jonka taustaa vasten kaikki tapahtumat kuvataan.

Rantama kirjoittaa: "Kerronta pyyhkäisee läpi pienten ja suurten autiomaan ilmiöiden, joista monet periaatteessa hyvinkin huomaamattomia, ja kuvaa ne muutoksen ja liikkeen tilassa. Millekään ilmiölle se ei anna ensiarvoista asemaa tai pysyvää identiteettiä: edes henkilöahmojen keskusteluita ei ole erotettu muusta kuvauksesta ja tekstistä."

RISTO NIEMI-PYNTTÄRI